

A VILÁGBÉKE FELE...

CHESTER DEWITT PUGSLEY, KÖZISMERT AMERIKAI EMBERART ÚJABB NEMES TÖREKVÉSEKKEL KIVANJA ELŐMOZDÍTANI A NEMZETEK MEGÉRTÉSET

Dr. Chester DeWitt Pugsley

VILÁGBÉKE! Ne hitetlenkedjünk benne s fölényesen se vágjunk rá senki: Utopia! — Mindannyian látjuk, hogy a Ma sötét horizontján villámok cikázanak s tudjuk, hogy ebből Holnapra ragyogó idők nem jöhetnek; de tudjuk azt is, hogy a sokezeresztendő világunk nem csak egy Holnapra, hanem számos Holnaputánja is lesz s örök viharban hinni éppen annyit volna, mint állandó sötétségtől félni: természetellenes, botor. Háborúk állandóságától félni viszont ugyanazt jelentené, mint örök sötétségben hinni. Mert mi más a háború, mint sötétség? Szív, lélek, értelem sötétsége! Az ember még le nem küzdött szenvedélye, ösztön, vadindulat, melynek mozgó rugóuralomvágy, hatalmi féltékenység, irigység, kapzsiság s megnyilvánulási formája: ölés! Hittünk-e, szabad-e hinnünk ennek állandóságában?

Az ember élete és tulajdona ellen irányuló majdnem minden bűncselekmény, mely a bűnke anyagi büntetőjoga szerint súlyosan büntetendő, a háború révén szankciót nyer; modern jogéletünk egyik alapvető s talán legsebbe tétele, mely szerint "Jogtalanságra nem lehet jog!" így millióknak szemében a háború az igazság és igazságosság uralkodójának az itteni, az Óhaza elszakított területbeli és a világban szétszórt élő magyarok között. A szívek, a lelkek a magyarok szent harmóniája, amely ha teljes lesz, akkor remélhetjük, hogy visszazserezzük elszakított területeinket. S ki tudja nem lesz-e ez a zászló is egyik, amely örömmel repül föl a többi zászlók lobogó mennyországában a feltámadás ünnepén, midőn Nagy-Magyarország újra a miénk lesz. Addig pedig imádkozunk zászlónk köré csoportosulva hívó szívvel és szent házkodással:

Híszek egy Istenben,
Híszek egy hazában,
Híszek egy nemzeti örök igazságban,
Híszek Magyarországot feltámadásában.

Ezután a zászlóanyát átadta Kovács László zászlótartónak a helyesen csillagot nemzeti lobogót, majd pedig a következő eskümondatot olvasta fel:

"Én, Kovács László, fogadom, hogy Dalkörünknek e lobogóját hűséggel és becsülettel hordozom, s azt hátróan jövő támadással szemben férfiasan védelmezem... Fogadom, hogy e zászló az én kezemben mindenkori a magyar nemzeti becsületnek, a hazafiúi hűségnek és a testvéri egyetértésnek tiszta, szent jelvénye lesz, mely kötelez mindnyájunkat, kik e zászló alatt gyűlekezünk: magyarságunk megőrzésére s a magyar dal és ének lelkes művelésére,

hazugnak tünik fel s tömegszámra rendíti meg — értelmes s jóérzésű polgároknak is — a jog- s törvénytiszteletet, amely nélkül pedig jogállam nem képzelhető. Nézzetjük-e ezt ölbetett kezekkel?

Évszázados, sőt évezredes kultúra nemesevett értékei pillanatok alatt olvadnak le a háboru gyehenna-tüzében; ki fog felélni érte utódainkat?

S a háború minden egyéb baja, kínja, borzalma, szégyene — emberi méltóságunknak megannyi megcsufolása — meddig szenvedjen el még benneketek és az amugy is eléggé megpróbált emberiség?

Meddig? — amíg elég számmal akad nagyszívű, széplelkű, mélyértelmű, gondolkodó, bátor szellemi harcos, akik a szív és értelem fegyvereit állítva sorompóba, megvívják majd vértelen háborújukat, az egyetlen kívánt és üdvös háborút: a szeretet hadjáratát a gyűlölködéssel, a világosságnak a sötétséggel való harcát. — A világot szenvedéseitől megváltani egyedül ez lesz képes!

Hadd jegyezzem le ma annak a nevet, aki egész szíve, lelke s elméje mellett anyagi javait is bekezdien e cél szolgálatába állította: Chester DeWitt Pugsley amerikai ügyvéd s bankár és a nobilis emberbarát, akit eddig kifejtett működése a pacifizmus ügyének ma élő vezérével közé emel. Közel husz esztendője veszi aktív részt az Egyesült Államok közéletében, noha öszezessza alig 45 esztendő. Évek sora óta szinte fel sem számítható jogi pénzügyi, kereskedelmi, közgazdasági, politikai, tudományos, művészeti és társadalmi klubnak, egyesületnek, intézetnek, vagy intézménynek alapító, rendes, pártoló vagy dísztagja. Demokrata s ami felette jellemző: mint köztűzér szolgál az Egyesült Államok hadseregének egyik könnyű tábortűz-vezetőjeként.

A háborúnak elvi ellensége s gondolatának még csúrában való elfojtására, okosan és helyesen, az ifjú nemzedéknek megfelelő irányban eszközölnöd Csendes Imre avatta fel a "Magyarok Világkongresszusa" adományként érkezett szép jelvényeket s tüzte a "Petőfi Dalkör" tagjainak mellére. A tagok sem maradtak viszont szeretett karagányok adósal, amidőn egy nehezevett karmesteri pálcával ajándékozták meg Tiszt. Csenedest, mely alkalommal Friebert Antal, a Wesley College magyar hallgatója mondott angol nyelvű beszédet.

Az ünnepség zenel részében Mahalek Carrie különösen nagy sikert aratott "Nem volt párja a faluban Kerekes Andrásnak" c. népdalával, Putnik Lulu Bartók magyar s Kodály székely népies dallamainak eljátszásával; Mahalek Dezső gondolkasztóival és Hamilton Wright a "Csak egy kislány van a világban" művészi elhagyatásával.

Prof. Watson Kirkconnell egyetemi tanár, a budapesti "Petőfi Társaság" egyetlen kanadai tagja angol beszédében hozzáfűzte a nagy magyar költő jelentőségét nemcsak Kanada magyarsága, hanem a más nemzetiségű művelt emberiség szempontjából s Winnipeg tudományos világa képviselőiben zárta be a magas színvonalú műsort, mire bucsúzóul Vincze Zsigmond "Szép vagy gyönyörű vagy Magyarország" című dalát adta elő a "Petőfi Dalkör".

Pénzübeli adományokkal járult hozzá a zászló beszerzéséhez a következők: Baros József, Bihary Imréné, Ditton Antal, Gfölnér Lőrinc, Isvánffy Zoltán

tanítását tartja a legalkalmasabbnak. Gyönyörű eszméje díó héjban ez: Megősmertetni az ifjúsággal a nemzetközi jogot, felátni előtte a különböző államok aktuális külpolitikai kérdéseit s amannak tudása, ezeknek megősmertése s elfogulatlan és elcítélet nélkül való megősmertése révén közelebb hozni egymáshoz a különböző nemzetek ifjúságát s általuk majd magukat a nemzeteket, az egész világot. Amint ezt ő maga tömören kifejezi: "Az ügyek őszinte megvitatása után kifejlesztett intelligens közvélemény elő fogja segíteni a világbékét!"

Nagyszámu alapítványainak legnagyobb része éppen ezért is kolárnak, főiskolának, egyetemnek jut. Ezeknek leghatalmasabbja az a négyszázezer dolláros alapítvány, amelyet 1929-ben a Harvard egyetem jogi intézetének adományozott a nemzetközi jog tárgyában kitűnő s a világ bármely nemzetségének fia által elnyerhető hatvan ösztöndíj céljaira; de igen tekintélyes alapítványokat tett számos Egyesült Államokbeli iskola részére a világbéke céljait előmozdítandó egyéb tudományos irányban is; ezen alapítványairól az amerikai "Who's Who" negyven sorban számol be.

Legújabbán tett alapítványai amennyire célt szolgálók annyira jellemzők is adakozójuk szabadelvű felfogására vonatkozólag. Ezek szerint Chester DeWitt Pugsley tizenkét államnak közöttük Magyarországnak, az 1932/33 s 1933/34 évekre ötszáz-ötszáz dollárt adományozott, azzal a célkitűzéssel, "hogy nemközi joggal vagy külpolitikai kérdésekkel foglalkozó intézmények ez összegek felhasználásával a nagyközönséget is érdeklő olyan tudományos előadás-sorozatokat tartsanak, melyek egy-egy fontos nemzetközi problémát világítanak meg s a közvélemény helyes kialakítását ilyen módon elősegítik."

Ezen utóbbi pontos információt Dr. Kriztics Sándor egyetemi tanárnak, a pécsi Erzsébet Tudományegyetem jog- és államtudományi kara ezidei dekanjának és Dr. Faluhelyi Ferenc egyetemi tanárnak, a pécsi Nemzetközi Jog Intézet igazgatójának szíveseége folytán kaptam a sorok írója, akinek révén a

emelkedtek a prém-árak. A szörme-kereskedelem ugyan már nem sokat remélhet az idei téltől, a vadfogók azonban biznak benne, hogy további ár-emelkedések fognak segíteni helyzetükön, hiszen a javult ár-folyamok is alig teszik ki a há-

Egy olajkutató ide

Folytatás az 1-6 oldalról

nyira ment az iroda előzékenyége, hogy azonnal ki is utaltak ötszáz argentinai pesot Torres utköltésére, valamint ajánlójával lelkével is ellátták, hogy minden nehézség nélkül kerüljön a titokzatos Patino magaszíne elé.

Ez a Patino jelenleg Dél-Amerika egyik leggazdagabb embere, aki Bolíviában rendkívül nagy szerepet játszik, Alacsony sorból küzdötte fel magát, szíveseége és nagy akaraterővel kimagasló állására, ma már koronázatlan király Bolívia érbányáinak.

Luiz de Torres örömmel fogadta a kecsesgőz ajándékát s el is határozta, hogy a legközelebbi hajóval Bolíviába indul. Itt léptek azonban közbe a mindig homályban dolgozó hatalmasságok. Van Paraguayban egy intézmény, amely a nyugateurópai titkosrendőrségre hasonlít. Ez a szervezet véd meg az állam érdekeit a Gran Chacóban. Bizalmi emberei zárólag guarani-indiánok. Val-

Magyarországnak juttatott adománnyal kapcsolatban még a következő adatokat sikerült megszerezni:

A pécsi Erzsébet Tudományegyetem Nemzetközi Jogi Intézetét Pugsley-féle támogatás segítségével arról kíván előadás-sorozatot tartani, hogy a ki-sebbségi kérdés illetve a megszállott területi magyarság jogvédelmének helyes megoldása mennyiben segítené elő a Duna-medence népeinek együttműködési lehetőségét. Az első évi előadás-sorozatát valószínűleg 1933 őszén fogják Pécsen megtartani, az előkészítő munkálatok azonban már is folyamatban vannak és Faluhelyi professzor ehhez az előadás-sorozathoz az összes európai kisebb-ségi intézetek vezető férfainak és a közép-európai államok ki-sebbségi joggal foglalkozó neves tudósainak közreműködését kívánja biztosítani.

A megajándékozott intézmények eddig még nem építettek ki kapcsolatot egymás között, azonban pécsi magyar egyetemünk nemzetközi jogi intézete részéről kezdeményező lépések már irányban s rövidesen megfognak kezdődni, amit annál inkább helyeselhetünk, mert ez "Peace-maker Pugsley" felfogásának hű szellemét s ezzel azt is fogja igazolni, hogy kiváló magyar egyetemünk mennyire méltó e támogatásra.

Vajha siker koronázná e nem-es törekvéseket s valóra váltaná e derék amerikai elképzelését, kinek nagylelkű-szülte ter-vét praktikus elgondolások is fejlesztették. A tudás fátylájának fényénél jobban fogjuk látni, különböző körülményeink tudatában jobban fogjuk ismerni, kölcsönös bajaink láttán jobban fogjuk méltányolni s a való tényeknek előítélet nélkül mérlegete után jobban fogjuk szeretni egymást, mi "nemzetek és emberiség s akkor a dicséretre-méltó szándékkal megszerve-zett, de gyakorlatilag értéktelenné bizonyult Nemzetek Ligája helyébe a Lelek Szövetsége fog lépni, amelynek erején a

Tallózás a nagyvilágban

Három évig nem ült két Brazília — Kémekek itéltek el a csehek — Pilsudszky győzött Mussolini felett — Borzalmas vasuti szerencsétlenségek Rumániában és Svájcban.

BEELHUMBAN hat embert megölt a bányarobbanás. A St. Marguerite szénbányában, Henegau tartományban súlyos szerencsétlenség történt, amelyet bányalégrobbanás okozott. Hat bányász meghalt.

BRAZILIÁBAN Vargas elnök rendeletet írt alá, amely a kávéültetését a legközelebbi három esztendőre megtiltja. Braziliában az utóbbi időben annyi kávé termelt, hogy igen nagy mennyiségeket kénytelenek voltak elégetni.

CSEHSZLOVÁKIA magyargyűlöli hatóságai ismét "kéme-keket" itéltek el. A kassai kerületi törvényszék több napig tartó zárt tárgyalás után hétvéi fegyháza ítélt Sperlik Ferenc kassai gyarmatárkereskedőt, aki állítólag Magyarország javára kémkedett volna. Társát, Hajós Blankát pedig ugyanezért a bűncselekményért öt évi fegyháza ítélték.

JUGOSZLÁVIA az angol lapok értesülése szerint 3 millió fontért — kb. 10 millió dollár — hadihajókat épített Angliában. Két flottilla-vezetőt, 6 torpedórombolót, 2 tengeralattjárót és 6 partmenti monitort rendelt a jugoszláv kormány az angol hajógyáraknál.

LATVIA 350 ezer lakosú fővárosából, Rīgából írják, hogy a

rügyül szolgált számukra, hogy azonnal beleavatkozzanak a kérdésbe. Azonnal felfüggesztették az iroda működését, elkö-bolták könyveit és levelezését, de Torres már nem tudták elfogni. Az óvatosságot való-hogy megneszelte a reá váró veszedelmet és szinte könnyelmű vakmerőséggel egy törekény indíán kanuban, csónakon szökött a Parana folyón fölfelé, a brazil határ irányába. Bosz-zuavágygal eltele érkezett sok viszontagság után Bolívia fővárosába és csak megerősödött benne szándéka, hogy jogait érvényesítse, ha kell, a paraguayi kormánnyal szemben is.

Torresnek La Pazban első útja ahhoz a bizonyos Patinohoz vezetett, aki érdeklődéssel hallgatta végig a spanyol előadást. Nyomban érintkezésbe is lépett a bolíviai külügyminiszterrel, majd e megbeszélés ered-

haboru ördögének minden folytá és gonoszúsága meg fog törni.

Chester DeWitt Pugsley-n és néhány hasonló szellemű beke-barátunk kívül ki kívánhatná ezt jobban, mint mi, magyarok, akiknek istenadotta gyönyörű országát a háboru vérszagtól megittasodott igazságtalanság nyomorékká csorokította s fial millióit rabokká, koldusokká a-vagy földönfutókká tette? — Mi mindig bekeszerető nemzet voltunk s ma is azok vagyunk; "Nagy-Magyarországot" vissza-várogatjuk, de a "Restitutio in Integrum"-ot, az integer, azaz érintetlen, eredeti határok visszaállítását békés úton, az igaz-ság fegyverével akarjuk bizko-sítani! Igazságok pedig csak előítélet nélkül, felvilágosodott, őszinte jószándékú emberek-től remélhetünk; olyanoktól, amínket Chester DeWitt Pugsley akar nevelni.

Ezért értjük és méltányoljuk mi annyira — s talán mindenki-nél jobban — mindazt, amit a Világbéke és Apostola tesz az emberiség összessége érdeké-ben.

Dr. Eisner Béla.

darcot vallott. Patino azonban kijelentette a spanyol Torres e-lőtt: "Igy vagy úgy, de az üzlet-nek sikerülni kell". Miután pe-dig így nem sikerült, hát meg-próbálták "amugy".

Patino elkezdte a befolyásos bolíviai személyek "megdolgo-zását", a vezető embereket el-balmazta ajándékaival. A bolíviai hadsereg parancsnoka győ-nyörű, vadonatúj Lincoln luxus autót kapott Patino tisztelete-jelül, egy másik magasrangú katona feleségének gyémánt ék-szereket ajánlott fel. Még az indiánokról sem feledkezett meg és ügynökei a Paraguay te-rületén élő benszülött törzsek körében is dolgoztak, hogy a-zok a közelgő háboruból Bolívia mellé álljanak. Patino eltö-kélt szándéka volt, hogy hadat üzentet Paraguaynak Torres o-lajforrását érdekében.

500 fontért sárgakövet állítsanak kedvenc lovának sírjára.

RUMÁNIÁBAN a 100 lei név-értékű bankjegyeket kivonták a forgalomból s így azok 1933-ban már értéktelenek.

Ógrada királyságbeli állomá-son két petróleumvonat össze-ütközött. A nyolc kocsiból álló vonat pozdorjává zúzódt. Egy fékező meghalt, kettő pedig su-lyosan megsebesült. A közleke-dés órákon át szünetelt.

SPANYOLORSZÁGBAN anar-chista zavargások voltak, vilá-gos nappal kifosztottak és össze-romboltak több üzletet. Toledó-ban a halottak száma 4, a súlyo-san sebesülteké 8. Castelarban a tömeg meg akarta ostromolni a városházát. A rendőrség fegy-verét használta. Az összeütkö-zésnek három halottja és több sebesültje van. Jaen tartomány-ban a zavargásoknak két halottja volt.

SVÁJC Gütsch hegyóriása a-latt áthaladó alagutban végze-es kimeneteli vasuti összeütkö-zés történt. Két 50 mérföld-es sebességgel haladó személy-vonat első kocsiját izzé-porrá törték s a sötét alagutban bor-zalmas jelenetek játszódtak le. A mentőcsapatok teljes egy na-pi munka árán hét halottat és husz sebesültet huztak ki a ro-mok alól. A katasztrófa előidé-ző vizgázatlan mozdonyvezető is halálát lelta.

SVÉDORSZÁGBAN Lénárd svéd herceg, a király unokája, aki egyszerű családból való lányt vett feleségül és ezért le-keltett mondania a rangjáról, kereskedelmi ügynökséget nyit-tott a svéd fővárosban. A kirá-lyi herceg, mint Bernadotte Lé-nárd személyesen látogatja sor-ra üzletfeleit.

TÖRÖKORSZÁGBAN Kemál elrendelte, hogy a török tem-plomok egyházi nyelve szentle-gyen az arab, hanem a török le-gyen. Allah tehát ezután a Tanri nevet fogja viselni, me! törökök ez jelenti az Istent. A műveznek "Allah akbar" he-lyett ezután "Tangl u'udur" fel-kiáltással kezdik imáikat az eddigi arab szavak helyett.

KÉTMILLIÓDOLLÁROS JACHT INGYEN

Egy newyorki gépész és egy kormányos ingyen jutottak a "Hirondelle" nevű óceánjáró jachthoz, amelyet 1911-ben két-millió dollárért építettek a mo-nacói fejedelem számára. A jachtot három évvel ezelőtt réz-felírtásra vásárolta meg egy társaság, amely a hallatlan fény-üzessé kiállított gőzöst rövi-debb utazásokra adta bérbe. Az üzlet azonban rosszul ment és a társaság a jacht legénysé-gének adós maradt. A gőzöst John Rafferty gé-pész és Frank Finucance kormá-

Kanadai DOLLÁRJÁT
GYORSAN, BIZTOSAN ÉS A LEGMAGASABB ÁRFO-LYAMON KÜLDI AZ ÓHAZÁBA
GEORGE SZABÓ
302 McIntyre Bldg
416 Main Street
WINNIPEG, Man.
Hajójegyek,
Bevándorlási engedélyek,
Farm-, Kert- és
Baromfigazdaságok

B. C.
British Columbia part-jai mentén 250-300 cetha-lat fognak a halászok a nyári hónapok alatt
RENETEG természetesi kin-cset találtak 1932 folyamán a

nyos követelésének fejében el-árvereztette a bíróság. Miután azonban a mai nehéz időkben nem vásárolnak kétféle dollá-ros jachtokat, nem akadt árve-rező és Rafferty és Finucance kénytelenek voltak maguk meg venni a gőzöst. A vételár 3000 dollár volt: éppen annyi, mint amennyivel a társaság tarto-zott a két tengerésznek. A gé-pész és a kormányos most két-segbeesetten igyekeznek tulad-ni a jachton, amelynek fentar-tása legalább 30,000 dollárba kerül évenként.

EZER KÖZSÉGBEN ÉG A VILLANY ODAHAZA

A Budapesten összeál-lított statisztika szerint Magyar országon pontosan 953 község használ villanyáramot. Az or-szágbán 3500 a községek szá-ma tehát a községek 28 száza-léka már villamosítva van. A vármegyék között Baranya áll az első helyen, ahol 204 község-ben ég a villany. Utána Vesz-premmergye következik 126 vil-lamosított községével. A legke-veesebb villamosított község pe-dig Bács-Bodrogmegeye terüle-tén van, ahol mindössze két községben használnak villanyt. Ha a 953 község számadatal-hoz hozzávesszük az 55 várost s és magát Budapestet, úgy össe-nen 1008 azoknak a helységek-nek a száma, hol már van köz-hasznú villamosenergia-szolgál-tatás Csonkamaagyarország te-rületén.

JOBB LESZ MEGFORDITVA

Egy eladó lány, aki különben híres énekesnő lett volna, ha elég jó hangja lett volna — egyszer egy társaságból távo-zott ban így szólott: "És most gyor-san még egyet énekelek, az-után haza megyek."

Egy fitelembert, akit őszinte gormbaságraól mindenki is-mert, erre így válaszolt:
— Jőjjön, én majd gyorsan hazakísérem és otthon aztán akár lassan is énekelhet!

SZÓRAKOZOTTÁSG

— Látod, kedvesem, mennyi-re javul a szórakozottságom. Ma már hazahoztam az eser-nyőt...
— Sent! Isten! Hiszen ma reggel bottal indultál el!

AMERIKAI HUMOR

Első detektív: Milyen ez a de-tek-tív regény?
Második detektív: A szokásos hazugság. A végén elfogják a tettest.

VENDEGLÖBEN

VENDEG: Miért drágább ma az ebéd?
PINCÉR: Mert ma hangver-senyez a cigány.
VENDEG: Nem érdekel, én majd a szünetekben eszem.